

CHIZMACHILIK DARLARIDA KOMPYUTERDAN FOYDALANISH METODIKASI

Bo'riboyeva Dilraboхon Norboy qizi

Guliston davlat universiteti Amaliy san'at va dizayn kafedrası o'qituvchisi

Tursunboyev Lochinbek Umirqul o'g'li

79-25 guruh talabasi

МЕТОДОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КОМПЬЮТЕРОВ В ОБУЧЕНИИ РИСОВАНИЮ

Бурибоева Дилрабохон Норбой кизи

*Гулистанский государственный университет Преподаватель кафедры
прикладного искусства и дизайна*

Турсунбоев Лочинбек Умиркул оглы

Студентка группы 79-25

METHODOLOGY OF USING COMPUTERS IN DRAWING TEACHINGS

Boriboyeva Dilrabokhon Norboy qizi

Guliston State University Teacher of the Department of Applied Arts and Design

Tursunboyev Lochinbek Umirkul oglu

Student of group 79-25

Annotatsiya: Maqolada axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llash xususiyatlari ko'rib chiqiladi. Jumladan, ta'lim jarayonida ta'lim samaradorligini oshirish vositasi sifatida AKT imkoniyatlari tavsiflanadi.

Kalit so'zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), kompyuter texnologiyalari, o'quv jarayoni, bilimlarni tizimlashtirish.

Аннотация: В статье рассматриваются особенности использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в образовательном процессе. В частности, описываются возможности ИКТ как средства повышения эффективности образования в образовательном процессе.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), компьютерные технологии, образовательный процесс, систематизация знаний.

Abstract: The article examines the features of the use of information and communication technologies in the educational process. In particular, the possibilities of ICT as a means of increasing the effectiveness of education in the educational process are described.

Keywords: information and communication technologies (ICT), computer technologies, educational process, systematization of knowledge.

So'ngi yillarda ta'lim tizimida ko'pchilik fanlami o'qitishda avtomatlashtirilgan o'qitish dasturlarining turli xillaridan foydalanish keng ommalashib bormoqda. Avtomatlashtirilgan o'qitish dasturlari o'qituvchiga o'quv jarayonini tashkil qilishda, o'quvchilarga esa fanni o'zlashtirishlarida katta yordam beradi. Ulaming yordamida o'quv jarayoni borishini jadallashtirish, o'quv materiallarini ancha sodda va yaqqol tasvirlar yordamida bayon qilish kabi afzalliklarga ega imkoniyatlar paydo bo'ladi.

O'zbekistonda hozirgacha chizmachilik fanidan texnik vositalar (EHM) yordamida qo'llaniladigan avtomatlashtirilgan ta'lim dasturlari (ATD) yaratilmagan. Biz quyida ATD larining turlari va ulardan ta'lim jarayonida foydalanish metodikalariga to'xtalamiz.

Hozirgi vaqtda axborot texnologiyalarining odamlar hayotidagi o'rni sezilarli darajada oshdi. Axborot-kommunikasiya texnologiyalari zamonaviy jamiyat hayotiga juda tez suratlarda kirib borishi bilan zamonaviy jamiyat axborotlashtirish deb ataladigan umumiy tarixiy jarayonga qo'yildi. Ushbu jarayon har qanday fuqoroning axborot manbalaridan foydalanishini, axborot texnologiyalarining ilmiy, ishlab chiqarish, jamoat sohalariga kirib borishini va yuqori darajadagi axborot xizmatini o'z ichiga oladi. Zamonaviy jamiyatni axborotlashtirish jarayonining ustuvor yo'nalishlaridan biri bu axborotni to'plash, ishlov berish, saqlash, tarqatish va istemolchilar manfaatlariga muvofiq foydalanish maqsadlari bilan birlashtirilgan usullar, jarayonlar va dasturiy-texnik vositalar tizimidir. Axborot texnologiyalarining asosiy talimiy ahamiyati shundaki, ular o'qituvchidan ham, talabadan ham cheksiz potensial imkoniyatlarga ega bo'lgan juda yorqin interfaol o'quv muhitini yaratishga imkon beradi.

An'anaviy texnik o'quv vositalaridan farqli o'laroq, axborot texnologiyalari nafaqat talabani juda ko'p ma'lumotga ega bo'lishiga imkon beradi, balki talabalarning intellektual, ijodiy qobiliyatlarini, yangi bilimlarni mustaqil ravishda o'zlashtirish qobiliyatlarini va turli xil ma'lumot manbalari bilan ishlashni rivojlantirish imkonini beradi.

Ta'lim jarayoni samaradorligini ta'minlashda uni yangi pedagogik texnologiyalar, shu jumladan axborot texnologiyalaridan foydalanish muhim rol o'ynaydi. Axborot texnologiyalariga, agar ular o'qitishning boshqa usullari bilan taqqoslanganda, o'quv jarayonining yuqori darajasini taminlashgina murojaat qilish kerak. Kompyuter ko'rgazmali qurollarning katta qismini almashtirishga qodir.

Chizmachilik fanini o'qitish yangi axborot texnologiyalari va dasturiy ta'minot multimedia vositalaridan foydalanish orqali o'qitish usullarini o'zgartirishi ro'y bermoqda. Shunday qilib, og'zaki o'qitish usulida kompyuter vositalaridan foydalanish sizga matnli ma'lumotlarni ekranda yetkazib berishi bilan birga (matn, ma'ruzachining nutqi) va turli xil rejimlarda bir xil tarkibni qayta-qayta takrorlash imkoniyatini yaratdi. Vizual rejimda siz nafaqat statik ma'lumotlar (tabiiy ob'ektlar, modellar, maketlar, to'plamlar, jadvallar, plakatlari, diagrammalar, rasmlar va boshqalar)ni namoyish qilishingiz mumkin.

Metodlar nuqtai nazaridan faqatgina o'quv materiallarini taklif etish balki talabalarning amaliy vazifalarni bajarishlari ya'ni bosqichma-bosqich tushuntirish va avtomatlashtirilgan namoyish, individual operatsiyalarni taklif qilish mumkin. Axborot texnologiyalarining ta'lim funktsiyalari va didaktik imkoniyatlari to'g'risida yangi o'quv faoliyati tuzilmasi haqida; mobil qurilmalar yordamida darslarni tashkil qilish va o'tkazish mumkin.

Darslarda kompyuterdan foydalanish materialni o'rganishni osonlashtiradi, fanga qiziquvchanlikni va o'qish istagini oshirishga yordam beradi, shuningdek o'qitishda individual yondashuvni amalga oshirish hamda talabalarning bilimlarini o'bektiv baholash imkonini beradi. Kompyuter grafikasi bilan ishlovchi dastur sinflari hozirgi kunga kelib kompyuter grafikasi va animatsiyasi vositalari kirib bormagan soxani topish qiyin. Bilimlarni o'zlashtirishni boshqarish uchun kompyuter texnologiyalaridan muvaffaqiyatli foydalanish to'g'risida ko'p narsa yozilgan. Yangi kompyuter texnologiyalari tatbiq qilishda ta'lim oluvchilar faoliyatining shakllantirishga yordam beradi. Faoliyatning yangi shakllari inson psixologiyasi va ongiaa ta'sir qiladi. Va ular nafaqat ta'sir qiladi, balki ularni o'zgartiradi, bundan tashqari, ularni shakllantiradi. Faoliyatning yangi shakllari orqali faoliyatning didaktik prinsipi va o'rganish ongi amalga oshiriladi. O'qitishda kompyuterlardan foydalanish o'quvchilarning bilimlarini faollashtiradi. Ularning rivojlanishiga, intellektual va ijodiy faolligiga hissa qo'shadi.

Kompyuter asosida chizmachilikni o'rganish asosan ta'lim jarayonini modellashtiradi. Kompyuter bu grafik loyixalash, geometnk sezgi, fazoviy tasavvurlarni ko'nikma va malakalarini shakllantirishning samarali vositasidir. Bu omil chizmachilikka o'rgatishda kompyuterdan foydalanishning ahamiyatini krsatadi Bundan tashqari, AKT ma'lumotlardan foydalanish, maqsadlarni shakllantirish jarayonlarida sifat jihatidan o'rganishga olib keladi. Bunda AKT ma'lumotlarini ishlatmasdan amalga oshirib bolmaydigan obyektiv vaziyatning tubdan yangi xususiyatlarini ochishda, maqsadlarni hal qilish jarayonida shakllantirilgan maqsadlarning mazmunini o'zgartirishda, uning tuzilishini o'zgartirishda, mustaqil tanlab qidirish zonasini kengaytinshda va uni o'zgartirishda ko'rish mumkin. Deyarli barcha tadqiqotchilar kompyuter texnologiyalari yordamida ta'lim samaradorligini oshirish isbotlangan.

Muhandislik grafikasi fanlarida amaliy dasturiy vositalardan foydalanib, pedagogik dasturiy vositalar yaratish, ular yordamida elektron ta'lim muhiti hosil qilinadi.

Buning natijasida muhandislik grafikasi fanlari o'qituvchilarining ish faolliyatiga bir muncha yengillik yaratadi va dars jarayoni yanada sifatli ko'rsatkichga oshadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-

4947-son Farmoni – “O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami” 2017-y. 6-son 70-modda.

2. Murodov Sh.K va boshqalar (2020) Chizma geometriya Oliy pedagogika o‘quv yurtlari uchun darslik Toshkent “Iqtisod-moliya”.

3.Saydaliyev S.S. “Chizmachilik” o‘quv metodik qo‘llanman Toshkent Sano-standarst bosmaxonasi 2013-y.

4.Sayidahmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya – T 2003

5.Sultonova G.A. Pedagogik mahorat – T.: Nizomiy nomidagi TDPU 2005.

6.Muslimov N.A., Urazova M.B., Eshpulatov Sh.N. (2013) Kasb ta’limi o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi. - T.: Fan va texnologiya nashriyoti.

7.Norboy, Boriboyeva Dilrabakhon. "DEVELOPMENT OF STUDENTS'GRAPHIC COMPETENCE IN TRAINING ENGINEERING GRAPHICS." International Journal of Pedagogics 3.12 (2023): 145-147.

8.Alimjanovna Y. S. TOOLS AND CRITERIA OF COMPOSITION IN THE CREATIVE PROCESS OF FINE ARTS CLASSES OF UNIVERSITY SCHOOLS //CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS. – 2024. – T. 5. – №. 02. – C. 48-58.

9.KILIÇ ATEŞ S., BERİKBAEV A. A. Pedagogical competencies in art education and the impact of educational reforms: The case of Uzbekista //Balikesir University Journal of Social Sciences Institute. – 2025. – T. 28. – №. 53.

10.Bo‘riboyeva, D. N. "Muhandislik grafikasi fanlarini o‘qitishning innovatsion usuli." Buxoro davlat universitetining “Pedagogik mahorat” ilmiy nazariy va metodik jurnali 2 (2023).

11.Usmanov Botir Allaberdiyevich. (2025). TASVIRIY SAN’ATDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR: ZAMONAVIY YONDASHUV VA YANGI IMKONIYATLAR. IQRO INDEXING, 16(01), 374-378.

12.Norboy, Boriboyeva Dilrabakhon. "DEVELOPMENT OF STUDENTS'GRAPHIC COMPETENCE USING INTERACTIVE METHODS." CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS 5.02 (2024): 44-47.

13.Bo‘riboyeva, D. N. "Muhandislik grafikasi fanlarini o‘qitishda zamonaviy grafik dasturlardan foydalanish metodikasi." PEDAGOGIKA Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy–nazariy va metodik jurnal (2023).

14.Dilrabakhon, Boriboyeva. "Development Of Students' Graphic Competence in Training Engineering Graphics." Journal of Pedagogical Inventions and Practices 26 (2023): 19-20.

15.Yakubova, Nafisa Odiljanovna. "THE ROLE AND IMPORTANCE OF GRAPHIC MODES IN STUDENTS-INCREASING THE IMAGINATION OF CUTTING." Актуальные научные исследования в современном мире 4-2 (2021): 268-272.